

የኢ.ኤ.ክት.ሮ.ኒ.ክስ የጭነት መቆጣጠሪያ መሣሪያዎችን ወጪና ገቢ ዕቃዎች በሚያጓጉዙ ተሽከርካሪዎች ስለመጠቀም የወጣ መመሪያ ቁጥር 73/2004

በወጪና ገቢ ዕቃዎች ማጓጓዣ ሂደት የሚፈጸሙ ወንጀሎች ከጊዜ ወደጊዜ እየተባባሱና አፈፃፀማቸውም እየረረቀ በመምጣቱ፤

እነዚህን ወንጀሎች ውጤታማ በሆነ መንገድ ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚያስችል በዘመናዊ ቴክኖሎጂ የተደገፈ የቁጥጥር ሥርዓት መዘርጋት አስፈላጊ በመሆኑ፤

የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን በአዋጅ ቁጥር 587/2000 አንቀጽ 20/2፣ በአዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀጽ 112/2/ እና አንቀጽ 107 በተሰጠው ሥልጣን መሠረት ይህንን መመሪያ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርዕስ

ይህ መመሪያ “የኢ.ኤ.ክት.ሮ.ኒ.ክስ የጭነት ደህንነት መቆጣጠሪያ መሣሪያዎችን ወጪና ገቢ ዕቃዎች በሚያጓጉዙ ተሽከርካሪዎች ስለመጠቀም የወጣ መመሪያ ቁጥር 73/ 2004 ተብሎ ሲጠቀስ ይችላል።

2. ትርጓሜ

የቃሎ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር፤

- 1) “መሳሪያ” ማለት በተሽከርካሪው ወይም በጭነቱ ወይም በኮንቴነር ላይ በማሸጊያ ወይም በመቆሰፊያ መልክ የሚገጠም ሲሆን የተሽከርካሪውን የጉዞ መስመርና የተጨነውን ጭነት እንደዚሁም የራሱን (የመሳሪያውን) ደህንነት የሚቆጣጠርና ለመቆጣጠሪያ ማዕከላት ወዲያውኑ (Real time) ወይም በመቆጣጠሪያ ጣቢያ ሰሚደረግ (Relevant time) ቁጥጥር የዳታ መረጃ የሚሰጥ ኢ.ኤ.ክት.ሮ.ኒ.ክስ የጭነት መቆጣጠሪያ ቴክኖሎጂ ነው። በዚህ መመሪያ “ኢ.ኤ.ክት.ሮ.ኒ.ክስ ጭነት መቆጣጠሪያ መሳሪያ” የሚለው ሀረግ /ኤ.ጭ.መ.መ./ በሚል አህጻሮተ ቃል በተሰጠው ይገለጻል።

- 2) “የጭነት ወይም መሳሪያ ደህንነት” ማለት በተሸከርካሪው የተጫነው ዕቃ (ጭነት) አጠቃላይ ደዘት በተጫነበት ጊዜ በነበረበት ሁኔታ ያለ ወይም ያልተፈታ፣ ያልተከፈተ፣ ያልተቀነሰ ወይም የማሸጊያ የመቆሰፊያ መሳሪያዎች ያልተከፈቱ፣ ያልተገነጠሉ ወይም የዚህ ዓይነት ሙከራ ያልተደረገባቸው መሆኑን፤ ወይም የነዚህ ሁኔታዎች ተቃራኒ ስለመፈጸሙ የሚገለጸበት ነው።
- 3) “ዳታ” ማለት የአንድን ጭነት መነሻ፣ መድረሻ፣ ዓይነት፣ መጠን፣ ሳኪ፣ ተቀባይ የመሳሰሉት መረጃዎች የሚገለጸበት እና ከመሳሪያ የሚገኝ ወይም ከመሳሪያው ጋር ተያያዥነት ካላቸው ሴሎች የኢሌክትሮኒክስ መሳሪያዎች የሚገኝ፤ ወይም ወደነዚህ መሳሪያዎች እንዲገባ የሚደረግ መረጃ ነው።
- 4) “ዳታ መጫኛ መሳሪያ” ማለት መሳሪያ ውስጥ የዳታ ገብዓት እንዲኖር የሚደረገው ቴክኖሎጂ ነው።
- 5) “ዳታ ማንበቢያ መሳሪያ” ማለት በመሳሪያ ውስጥ የሚገኘውን ዳታ መቀበልና መረዳት የሚያስችል ቴክኖሎጂ ነው።
- 6) “ኢሌክትሮኒክስ የጭነት ደህንነት መቆጣጠሪያ ሥርዓት” ማለት ኢሌክትሮኒክስ መሳሪያዎችን በመጠቀም የጭነት ደህንነትን የሚያረጋግጥ ሥርዓት ማለት ነው።
- 7) “ኢሌክትሮኒክስ ማሸጊያ” (Electronics Seal) ስተጫነው ዕቃ ፣ የአስመጪ፣ ሳኪ፣ ኢንቮይስ፣ የማስጫኛ ሰነድ የመሳሰሉት ዝርዝር መረጃ የያዘ በኮንቴነር ላይ ወይም በክፍት ዕቃ መጫኛ ተሸከርካሪዎች ላይ የሚገጠም መረጃ የሚያስተሳልፍና ደህንነትን የሚያስጠብቅ መሳሪያ ነው።
- 8) “ዋና መቆጣጠሪያ ማዕከል” ማለት በባለሥልጣኑ ዋና መ/ቤት የሚገኝና በዋናው መ/ቤት ሥር ሆኖ በጭነት ማጓጓዣና በመሳሪያ ላይ የሚደረገውን ቁጥጥር የሚከታተል የህግ ማስከበር የሥራ ክፍል ነው።
- 9) “መቆጣጠሪያ ጣቢያ” ማለት የጭነት፣ የማጓጓዣውንና የመሳሪያውን ደህንነት ሁኔታ የሚቆጣጠር፣ ከመነሻ እስከ መድረሻ ጣቢያ (በጉዞ መስመር) ባለው መስመር ላይ የሚገኝና መነሻንና መድረሻ ጣቢያን የሚያካትት የጉምሩክ የቁጥጥር ኬላ ነው።
- 10) “የቅጠታዊ ጭነት ቁጥጥር ሥርዓት (Real time monitoring system)” ማለት የጭነቱን፣ የማጓጓዣውንና የመሳሪያውን ደህንነት በተመለከተ ክትትል በማድረግ መረጃው ወዲያው የሚተላለፍበት ሥርዓት ነው።

- 11) “የኪሳ ላይ መቆጣጠሪያ ሥርዓት (Relevant time monitoring System)” ማለት ተሽከርካሪው በመቆጣጠሪያው ጣቢያ ሲደርስ የጭነቱን፣ የማንንዛውንና የመሳሪያውን ደህንነት በተመለከተ የተሰበሰበው መረጃ የሚተላለፍበት ሥርዓት ነው።
- 12) “የመጠቀም ግዴታ” ማለት ማንኛውንም ወደ አገር የሚገባ ወይም ከአገር የሚወጣን ዕቃ የሚያጓጉዝ ተጠቃሚ ወይም ዕቃ አጓጉዥ በሚያጓጉዝበት ጊዜ በማንንዛው ወይም በጭነት ላይ የሚገጠም መሳሪያ፣ ወይም መሳሪያዎችን የመገልገልና በሥራ ላይ ማዋል ያለበት መሆኑን ወይም ማንኛውም አጓጉዥ ተሳሳፊ ዕቃዎችን በሚያጓጉዝበት ጊዜ መሳሪያዎችን በሥራ ላይ አንዲያውል በተጠቃሚ ላይ የተጣሰ ግዴታ ነው።
- 13) “ተጠቃሚ” ማለት ማንኛውንም የወጪና ገቢ ዕቃዎችን የሚያጓጉዝ ተሽከርካሪ ባለቤት ወይም የጋራ ባለቤቶችን የሚጨምር ሆኖ መሳሪያ የመጠቀም ግዴታ ያለበት ሰው ነው።
- 14) “የተጠቃሚው ሠራተኞች” ማለት የተጠቃሚውን ማንንዛ የሚያሸከረከር፣ ረዳቱ፣ ወይም የተጠቃሚው ወኪል ወይም የማንንዛ ኃላፊው ናቸው።
- 15) “አቅራቢ” ማለት ብቃት ያላቸው መሳሪያዎችን ከባለሥልጣኑ በሚሰጥ **ዕውቅና** መሠረት ለሽያጭ የሚያቀርብና አገልግሎት የሚሰጥ ማንኛውም ሰው ነው።
- 16) “ብቃት ያለው መሳሪያ” ማለት በአገልግሎት ዘመኑ፣ በጥራቱ፣ በመለዋወጫና ተጓዳኝ ዕቃዎች አቅርቦት ወይም በርዳ የሚወስናቸው ሌሎች መስፈርቶችን የሚያሟላ መሳሪያ ነው።
- 17) “አገልግሎት ሰጪ” ማለት አቅራቢ ወይም በአቅራቢ ኃላፊነት ለመሳሪያው የተሟላ አገልግሎት መስጠት የሚችል የአገልግሎት መስጫ ተቋም ያለው ሰው ነው።
- 18) “አገልግሎት መስጠት” ማለት ተጠቃሚው ሰገዛቸው መሳሪያዎች ብቃት ያለውና አስተማማኝ የጥገና፣ የእደሳ፣ የመለዋወጫ፣ የወቅታዊ እደሳ የተሟላ አቅርቦት አንዲኖር ማድረግ ነው።
- 19) “አገልግሎት ሰጪ ሰራተኞች” ማለት በአገልግሎት መስጠት ሂደት ተሳትፎ ያላቸው የአገልግሎት ማዕከሉ ባለሙያዎች፣ ኤክስፐርቶች፣ ማኔጅሮች ወይም ለአንዚህ ድጋፍ የሚሰጡና የመሳሰሉት ናቸው።
- 20) “የአገልግሎት መስጫ ተቋም” ማለት በአቅራቢው ሰው የሚቋቋምና የሚተዳደር ወይም ከአቅራቢው ጋር በሚደረግ ስምምነት በሌላ ሰው የሚቋቋም አገልግሎት መስጠት የሚያስችል አቋምና በቂ የአገልግሎት ሰጪ ሰራተኞች ያሉት ድርጅት ነው።

ሰ/ ስህተት ተሸከርካሪ ከህንጻ በላይ የማሸጊያ መሳሪያዎች መጠቀም የሚያስፈልገው ሲሆን ተጠቃሚው ይህንን የማሟላትና የመጠቀም ግዴታ አሰበት።

ሐ/ ባለሥልጣኑ እንደአስፈላጊነቱ ለመሳሪያው መለያ የመስጠት፣ ስህተት ተሸከርካሪ የሚያስፈልገውን ከህንጻ በላይ መሳሪያ የመጠቀም ሁኔታን ይወስናል።

2) የመሳሪያ ገዥ እና ማሳወቅ

ሀ/ ተጠቃሚ የማሸጊያ መሳሪያውን ባለሥልጣኑ እውቅና ከሰጠው አቅራቢ ብቻ መግዛት አለበት። መሳሪያው በአቅራቢው መመዘገቡን እና አስፈላጊ ሰነዶች የተሟሉበት መሆኑን ማረጋገጥና መያዝ የተጠቃሚው ግዴታ ነው።

ለ/ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /ሀ/ የተጠቀሰው ቢኖርም ተጠቃሚው በዚህ መመሪያ የሚጠየቀውን መስፈርት የሚያሟላ መሳሪያ በራሱ በማቅረብ እንዲጠቀም ባለስልጣኑ ሲፈቅድ ይችላል። ተጠቃሚው በራሱ አቅራቢነት ለሚጠቀመው መሳሪያ በዚህ መመሪያ የተገለጹ የአቅራቢነት ግዴታዎች ተፈጻሚ ይሆኑበታል።

3) የማሸጊያ መሳሪያውን ደህንነትና አጠቃቀም የመከታተል ግዴታ

ሀ/ ተጠቃሚው መሳሪያው በተገቢው ሁኔታ የተያዘ፣ ለሥራ ብቃት ያለው፣ ጉዳት ያልደረሰበት፣ እና ወቅታዊ አገልግሎት የተደረገበት መሆኑን መቆጣጠር አለበት።

ለ/ ተጠቃሚው መሳሪያውን በሥራ ላይ ከማዋሉ በፊት ለመሳሪያው አጠቃቀም፣ አገልግሎት አሰጣጥ፣ አገጣጠም እና አስተሻሽግን በተመለከተ ሠራተኞች በቂ ግንዛቤ እንዲኖራቸው ማድረግ አለበት።

ሐ/ ተጠቃሚው የገቢና ወጪ ጭነትን ማጥፋት ከመጀመሩ በፊት በመነሻ ቦታ፣ በመተሳሰፊያ መስመር ማጥፋት ሂደት እና በመድረሻ ጣቢያ መሳሪያውን በመጠቀም ረገድ ተገቢው ሥርዓት መፈፀሙን ለማረጋገጥ አስፈላጊውን ክትትል እና ቁጥጥር ማድረግ አለበት።

4) ሠራተኞችን የመቆጣጠር ኃላፊነት

ሀ/ ተጠቃሚው በሥራ ላይ የሚያሰማራቸው ሠራተኞች በህግ የተመለከቱትን ኃላፊነቶች በተገቢው መገንዘብ የሚችሉ ደህንንም በታማኝነት የሚፈፁ ለመሆናቸው የማረጋገጥ ኃላፊነት አለበት።

ሰ/ ተጠቃሚው ሠራተኞች የኤሌክትሮኒክስ መሳሪያን በመጠቀም ረገድ ደህንን መመሪያ በመተሳሰፍ የሚጣልባቸውን የገንዘብ መቀጫ የመክፈል ግዴታ አሰበት።

5) መሳሪያን ስለማስተሳሰፍ

ሀ/ ተጠቃሚው ስተወሰነው ማንንዣ ብቻ እንዲጠቀምበት የተፈቀደበትን መሳሪያ ያስባስሰልጣኑ ፈቃድ ስሌሳ ተሸከርካሪ መጠቀም አይችልም።

ለ/ ተጠቃሚው ስራሱ ማንንዣ የተፈቀደበትን መሳሪያ ያስባስሰልጣኑ ፈቃድ ስሌሳ ሰው ማስተሳሰፍ አይችልም።

ሐ/ ተጠቃሚው መሳሪያውን በእርጅና፣ በብልሽት ወይም የማንንዣ ሥራውን በመተው ምክንያት ከአገልግሎት ውጪ ሰማድረግ ወይም ሰማስወገድ በቅድሚያ ባለሥልጣኑን ማሳወቅና ፈቃድ ማግኘት አለበት።

6) የተጠቃሚ ሠራተኞች ግዴታ

1) ስለ መሳሪያዎች ደህንነት

ሀ/ የመንጃኛ ኃሳፊው በማንንዣ ሥራ ላይ ከመሰማራቱ በፊት መሳሪያዎች ስሥራ ብቃት ያላቸው ፣ ያልተበላሹ፣ ወቅታዊ አገልግሎት የተደረገላቸው እና ስተጠቀሰው ማንንዣ ሥራ ላይ እንዲውሉ የተፈቀዱ መሆኑን ማረጋገጥ አለበት።

ለ/ የማንንዣ ኃሳፊው ወይም ረዳቱ በማንንዣ ሂደት ወይም በመተሳሰፊያ መስመር ወይም ማንንዣው በሚቆምበት ቦታ በአጠቃላይ ከመነሻ እስከ መድረሻ መሳሪያዎች በሥራ ላይ መሆናቸውን ወይም በማንኛውም ሁኔታ ጉዳት ወይም መነካካት እንዳይፈጸምባቸው የመጠበቅ ግዴታ አሰባቸው።

ሐ/ የመንጃኛ ኃሳፊው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ /ለ/ የተጠቀሰውን በመተሳሰፍ የተፈጸሙ ማናቸውንም ተግባሮች ወይም ሙከራዎች በመሳሪያው ላይ የደረሰ ጉዳት ቢኖርም ባይኖርም ወዲያውኑ በአቅራቢያው ሰሚገኝ የጉምሩክ ጣቢያ ወይም የጉምሩክ ጣቢያ በቅርብ በሌለበት በአቅራቢያ ሰሚገኝ የፊደራል ገሊስ ወይም ሌሎች የክልል የህግ አስከባሪ አካላት ማሳወቅ ይኖርበታል።

መ/ የመንጃዊ ኃላፊው የሕግ መተሳሰፉን ለመንግሥት የህግ አስከባሪና አስተዳደር አካላት በደላውቅም በተጨማሪ በቅርበት ለሚገኝ የጉምሩክ ጣቢያ ማሳወቅ ይኖርበታል።

ሠ/ የመንጃዊ ኃላፊው የሕግ መተሳሰፍን ያሳወቀው ከመድረሻ የጉምሩክ ጣቢያ ውጪ ሲሆን በተገኘው የመገናኛ ዘዴ ሁሉ በመጠቀም ወይም ደህን ማድረግ ባልቻለበት ጊዜ ለመድረሻ ጣቢያው ዝርዝር ሁኔታውን እንደደረሰ በጽሑፍ ሪፖርት ማድረግ አለበት።

2) ተገቢውን ሥርዓት የመፈፀም ግዴታ

ሀ/ የመንጃዊ ኃላፊ በመነሻ፣ በገዛ ላይ፣ በመድረሻ፣ በመግቢያ ወይም በመውጫ የጉምሩክ ጣቢያ ወይም ዕቃ በመንጃዊ ከተጨነበት ቦታና ጊዜ ጀምሮ መሳሪያው ተገቢውን ቁጥጥር ማድረግ እንዲችል የሚያስፈልገው የዳታ መጫን፣ የማሸግ እና የመሳሰሉት ሥርዓቶች በተገቢው መፈፀማቸውን እና ለማንገዝ የተፈቀደበት መሆኑን የማረጋገጥ ግዴታ አለበት።

ለ/ የመንጃዊ ኃላፊው በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ /2/ /ሀ/ ዓይነት በመተሳሰፊያ የመቆጣጠሪያ ጣቢያና በመድረሻ ጣቢያ መፈፀማቸውን የማረጋገጥ ግዴታ አለበት።

ሐ/ የኤሌክትሮኒክስ ማሸጊያ (Electronic seal) መሳሪያን በጭነት ተሸከርካሪ ላይ የማሸግ፣ ዳታ የመጫን፣ ዳታ የማስተሳሰፍ ኃላፊነት በቅርንጫፍ ጽ/ቤት የሚገኝ የጉምሩክ ስም ነው።

7. ክልከላ

- 1) ማንኛውም ሰው ያልተፈቀደበትን ወይም ለተወሰነ ማንገዝ የተፈቀደን መሳሪያ በማንገዝው መጠቀም፣ ወይም ሌሎች እንዲጠቀሙበት ማድረግ ወይም በባለሥልጣኑ ሳይፈቀድበት በይዘታው ሥር ማድረግ አይችልም።
- 2) በባለሥልጣኑ ከተፈቀደበት በስተቀር ማንኛውም ሰው በማንገዝ ላይ የተገጠመን ወይም በሥራ ላይ ያለን መሳሪያ መንካት፣ መፍታት እና ወይም የመሳሰሉትን ድርጊቶችን መፈፀም ወይም መሞከር የለበትም።
- 3) ማንኛውም ተጠቃሚ ወቅታዊ አገልግሎት ያሳገኘን መሳሪያ መጠቀም የለበትም።
- 4) መሳሪያውን ከሸጠው አቅራቢ በስተቀር ማንኛውም ሰው መሳሪያ መጠገን፣ ሰውጥ ማድረግ፣ አቅም ማሳደግ ወይም ወቅታዊ አገልግሎት የማድረግ ሥሪ ማከናወን አይችልም።

8. የመሳሪያ መጥፋትንና ብልሽትን ማሳወቅ

- 1) ተጠቃሚው ስራሱ ማንንዣ ስመጠቀም የተፈቀደበት መሳሪያ ተገቢውን ጥበቃና እድያዝ ከማከናወን ግዴታው በተጨማሪ የመሳሪያው ብልሽት ወይም መጥፋት እንደተከሰተ ይህንን ስክቅራቢውና ሰባሰብጠኑ ወዲያውኑ የማሳወቅ ግዴታ አለበት።
- 2) የማንንዣ ኃሳፊው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ /1/ የተገለጸው የብልሽት ወይም የመጥፋት ሁኔታ በማንንዣ ሥራ ላይ ባለበት ሁኔታ ሲያጋጥም በአክብራቢያው ሰሚገኝ የጉምረክ ጣቢያ፣ የጉምረክ ጣቢያ በሴሰበት አካባቢ በአክብራቢያው ሰሚገኝ የፌዴራል ወይም የክልል ህግ አስከባሪ አካላት ወዲያውኑ ማሳወቅ አለበት።

9. የማስረዳት ኃሳፊነት

የመንንዣ ኃሳፊ ወይም ረዳቱ በማንንዣ ወይም በሥራ ላይ ባለበት ጊዜና ሁኔታ በዚህ መመሪያ የተመሰከቱትን ድንጋጌዎች በመተላለፍ በመሳሪያ ላይ ጉዳት ቢደርስ፣ ቢነሳካ ወይም በጭነቱ ደህንነት ላይ የተከናወነ ህገወጥ ድርጊት ወይም ደህንነት የማድረግ ሙከራ መኖሩ ሲታወቅ ድርጊቱ በነሱ ያልተፈጸመ ስለመሆኑ የማስረዳት ግዴታ ይኖርባቸዋል።

10. ሰውጥን ማሳወቅ

ተጠቃሚው አስቀድሞ ሰባሰብጠኑ በጽሑፍ ሳያሳወቅና ፈቃድ ሳያገኝ በመሳሪያው ላይ የጥገና፣ አቅም የማሳደግ፣ ሰውጥ የማድረግ፣ የማሻሻል ወይም ወቅታዊ እድሳ የማድረግ ሥራ ማከናወን የለበትም።

ክፍል ሦስት

ስለመሳሪያ እና አክብራቢዎች ዕውቅናና ምዝገባ

11. ስለ አክብራቢነት ዕውቅና

ማንኛውም ሰው መሳሪያዎችን ለአደጭ ለማቅረብ በቅድሚያ የአክብራቢነት እና የመሳሪያ ብቃት ዕውቅና በሰባሰብጠኑ በሚቋቋም ቦርድ ሲሰጠው ይገባል።

12. የአቅራቢነት ዕውቅና ለማግኘት ሰቦርዱ የሚቀርብ ማመልከቻና ተያያዥ ሰነዶች

1) መሳሪያዎችን ለማቅረብ እና ብቃት ያለው አገልግሎት ለመስጠት የሚያስችል የአገልግሎት ተቋምና አቅም ያለው መሆኑን የሚያረጋግጡ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ማስረጃዎች ከማመልከቻቸው ጋር አያይዞ ያቀርባል።

ሀ. ስለሚያቀርባቸው መሳሪያዎችና ስለሚያገኙቸው አገልግሎቶች ከአምራቹ ጋር ቢያንስ ስ5 ዓመት የገባውን የስምምነት ሰነድ፤

ለ. ከብር ሃያ ሚሊዮን ያሳነስ ካፒታል ያለው መሆኑን የሚያስረዳ ሰነድ፤

ሐ. ስለመሳሪያው አስም አቀፍ ብቃት ማረጋገጫ በአባሪ | እና ለ መሠረት በቦርዱ የሚጠይቀውን መስፈርት የሚያሟሳ፤

መ. ብቁ የባለሙያ ስብጥር ያለው መሆኑን የሚገልፁ ሰነዶች ይሆናሉ።

2) አቅራቢው ወይም ሠራተኞቹ፣ አገልግሎት ለጨዎችና ተቋሙ ኃላፊነታቸውን ባስመወጣታቸው በህግ ለሚጣልባቸው መቀጫ የሚውል የ2 ሚሊዮን ብር የመድን ሞስትና የሚያቀርብ፤

3) በንግድ በተሰማራበት ጊዜ የግብር ግዴታውን በአግባቡ ለመወጣቱ የሚያረጋግጥ ሰነድ፤

4) በዚህ አንቀጽ የተዘረዘሩትን ሁኔታዎች የሚያሟላ መሆኑን የሚገልፅ የጽሑፍ ማመልከቻ ለባለሥልጣኑ ያቀርባል።

13. የመሳሪያ አቅራቢ ግዴታ

1) አቅራቢው በባለሥልጣኑ የአቅራቢነት ዕውቅና እንዲያገኝ ያስቻሉትን መስፈርቶች ማክበር አለበት፤

2) አቅራቢው ዕውቅና ሳገኘባቸው መሳሪያዎች ስያሜ ካከናወነ ጊዜ ጀምሮ ቢያንስ ስ5 /አምስት/ ዓመት በቂ የሆነ መስዋወጫ ማቅረብ አለበት ወይም ለማቅረብ የሚያስችል ሞስትና መስጠት አለበት።

3) አቅራቢው ሳቀረባቸው ዕቃዎች ብቃት ያለው የጥገናና የወቅታዊ አገልግሎት /ሰርቪስ/ በተገቢው ጊዜ መስጠት አለበት።

4) የመሳሪያ አቅራቢ በየጊዜው ከውጪ የሚያስመጣቸውን የመሳሪያዎች ዝርዝር በአባሪ V ቅጽ መሠረት ለባለሥልጣኑ ማቅረብ አለበት።

5) አቅራቢው የሚሸጣቸውን መሳሪያዎች በመግለጫዎች በማስደገፍ ለባለሥልጣኑ ወዲያውኑ ማሳወቅ አለበት።

- 6) የሽያጭ ወይም አገልግሎት ሰጪ ሠራተኞች በሚፈጸሙት ጥፋት ለሚጣልባቸው የገንዘብ መቀጫ ኃሳፊነት አለበት።
- 7) ስለሚሸጣቸው ዕቃዎች አጠቃቀም ስተጠቃሚው ወይም/እና ስሠራተኞች በቂ ግንዛቤ እንዲኖራቸው የሚያደርግ ሥልጠና መስጠት አለበት።
- 8) አቅራቢው ዕውቅና የተጠየቀባቸውን መሳሪያዎች ለመፈተስና ለመሞከር የሚያስፈልገውን ወጪ የመሸፈን ግዴታ አለበት።
- 9) አቅራቢው የመሳሪያዎች ብልሽት በተገለጸበት በ24 ሰዓት ውስጥ የጥገና አገልግሎት መስጠት አለበት።
- 10) ከመሳሪያ አቅራቢው ጋር ውል የፈጸሙ የአገልግሎት ማዕከላት ሠራተኞቻቸው በመሳሪያው አምራች የሥልጠና ደረጃዎች መሠረት ሥልጠና እና የብቃት ማረጋገጫ ከአቅራቢው የተሰጣቸው መሆኑን የማረጋገጥ ኃሳፊነት አለበት።
- 11) የመሳሪያ አቅራቢዎች የተሰጣቸው ዕውቅና ወይም ለመሳሪያው የተሰጠ ዕውቅና ከተሰረዘ ይህንኑ ከሦስት ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ስተጠቃሚዎቻቸው የማሳወቅ ግዴታ አለባቸው።
- 12) የመሳሪያ አቅራቢዎች የተዋዋሏቸው የመሳሪያ አገልግሎት ማዕከላት የሚያከናውኑትን ተግባር ካቆሙ ወይም ውሳኔውን ካቋረጡ ይህንኑ በሦስት ቀናት ጊዜ ውስጥ ሰባስሥልጣኑ ለመሳሪያው ተጠቃሚዎች የማስታወቅ ግዴታ አለባቸው።
- 13) ማናቸውም የመሳሪያው ተጠቃሚ ከአገልግሎት ማዕከል ጋር ያለውን ውል ካቋረጠ አቅራቢው በሦስት ቀናት ጊዜ ውስጥ ሰባስሥልጣኑ የማስታወቅ ግዴታ አለበት።
- 14) ተጠቃሚው የገዛውን መሳሪያ በጥቅም ላይ ማዋል እንዲችል አቅራቢው መሳሪያውን ሥራ ከማስጀመሩ በፊት ሰባስሥልጣኑ ማሳወቅ ያለበት ሲሆን መሳሪያው ለየትኛው ማንንዛዥ ጥቅም ላይ እንደሚውልና ለዚህም አስፈላጊ የሆኑ ሰነዶችን ከተጠቃሚው የሚገኙትንም ጨምሮ በማቅረብ ሰባስሥልጣኑ ዘንድ ማስመዘገብ አለበት።
- 15) አቅራቢው በየጊዜው በመሳሪያዎች ላይ የሚያደርጋቸውን አቅም የማሳደግ፣ ሰውጥ የማድረግ፣ የማሻሻል ወይም ወቅታዊ አገልግሎት የማድረግ ሥራን ሰባስሥልጣኑ ማሳወቅ አለበት።

14. ስለመሳሪያው ቴክኒካዊ ደዘት

- 1) በዚህ መመሪያ አንቀጽ 2 ቁጥር 1 የተሰጠው ትርጓሜ እንደተጠበቀ ሆኖ መሳሪያ የሚደዛቸው ክፍሎች በአባሪ I እና II በዘርዘር መስፈርት የተዘጋጁላቸውና የሚከተሉት ናቸው።

- ሀ. በጭነቱ ላይ የሚታሰሩት የኢሴክትሮኒክስ ማሸጊያዎች (Electronic seals)፤
- ለ. የኢሴክትሮኒክስ ማሸጊያዎችን የሚያነበው መሳሪያ (AVL Reader)፤
- ሐ. ተሽከርካሪው ያሰበትን ቦታ የሚጠቁመው የGPS ስኬት፤
- መ. መረጃውን ተቀብሎ ወደ ማዕከላዊ ሥርዓት በGPRS መስመር የሚልከው ሞደም፤

- 2) ማንኛውም ዕውቅና ያገኘ አቅራቢ የሚያቀርበው መሳሪያ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከቱትን ክፍሎች ያካተተ መሆኑን የማረጋገጥ ግዴታ አለበት። በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 ከተመለከቱት ክፍሎች አንዳቸው ቢጉድሱ ወይም ቦርዱ የሚያወጣውን መሥፈርት ባያሟሉ መሳሪያው የተሟላ አይሆንም፤
- 3) አቅራቢው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለጸውን መሳሪያ ለፍተሻ ከማቅረቡ በፊት የቀረበው መሳሪያ ክፍሎች እርስ በእርስ የሚናበቡ መሆናቸውን ማረጋገጥ አለበት፤
- 4) አቅራቢው ሲያቀርብ ያሰበው መሳሪያ የገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ከሚጠቀምበት የGPRS ኔትወርክ እንዲሁም ከገዛቸው በኬላ ላይ ከተተከሉ የማንበቢያ አንቴና እና በእጅ ከሚያዙ ማንበቢያና መፃፊያ መሳሪያዎች ጋር በአግባቡ የሚናበብ መሆኑን ማረጋገጥ አለበት፤
- 5) የአቅራቢነት ዕውቅና ያገኘ ሰው መሳሪያዎችን ከማቅረቡ በፊት የሚያቀርበው መሳሪያ ባለሥልጣኑ ከዘረጋው ኔትወርክ ጋር ተጣጥሞ እንዲሰራ ማድረግ ያስችለው ዘንድ ዝርዝር የመናበቢያ ፕሮቶኮል (API) የሚያቀርበውን ጥያቄ መሠረት በማድረግ ከባለሥልጣኑ ይሰጠዋል፤
- 6) አቅራቢው ሲያቀርብ ያሰበው መሳሪያ የገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ካወጣው መሥፈርት በተጨማሪ ለስምራት አገልግሎት ማዋል ያስችል ዘንድ በትራንስፓርት ሚኒስቴር የወጣውን መሥፈርት ማሟላት አለበት፤

15. ስለመሳሪያ ዕውቅና እና ማመልከቻ

- 1) ማንኛውም መሳሪያ ለሽያጭ ከመቅረቡ በፊት በቦርዱ ዕውቅና ማግኘት አለበት።
- 2) የመሳሪያ አቅራቢ ስለመሳሪያ ዕውቅና ለማግኘት የሚያቀርበው ማመልከቻ የሚከተሉትን መረጃዎች የያዘ ሆኖ ስለመሳሪያው ባህሪያት የሚገልጸው መረጃም በአባሪ IV በተያያዘው ቅጽ ተሞልቶ መቅረብ አለበት። በዚህ መሠረት፤
  - ሀ. በቅጹ ክፍል አንድ የመሳሪያው አምራች ስም፣ የአቅራቢው ስም፣ አድራሻ፣ የንግድ ስም፣ የግብር ከፋይ መስደ ቁጥር ይሞላል።
  - ለ. በቅጹ ክፍል ሁለት የመሳሪያውን ስም፣ የምርቱን መለያ፣ ሞዴሉን የመሳሪያውን የተለያዩ ንዑሳን ክፍሎች (ኢሴክትሮኒክ ማሸጊያዎች፣ ማንበቢያው፣ የጂ. ፒ. ኤስ መሳሪያና የጂ. ፒ. አር ኤስ ሞደም) መግለጫ ይሞላል።

- 3) ባለሥልጣኑ የቀረበውን የዕውቅና ጥያቄ ለማስተናገድ ደረዳው ዘንድ በአንቀፅ 16 መሠረት የቀረበውን የመሳሪያውን ናሙና በራሱ አቅም ወይም ከተቋሙ ውጭ ካለ አካል ጋር ወል በመገባት ብቃቱን ያስመረምራል።
- 4) የመሳሪያውን ብቃት የሚመረምረው የሥራ ክፍል ወይም የውጭ አካል በዚህ መመሪያ የተካተቱ መሥሪያቸውን እና የፍተሻ ቅደም ተከተል መግለጫዎችን በመከተል ተገባሩን ካከናወነ በኋላ ቦርዱ ባዘጋጀው ወጥ የሆነ የሪፖርት ቅፅ መሠረት ውጤቱን ለቦርዱ ማቅረብ አለበት።
- 5) ዕውቅና የተጠየቀበት መሳሪያ ተፈትሾ ያልተሟላ ሁኔታ ወይም ፍተሻውን የሚያዘገይ ሁኔታ ካልተፈጠረ በስተቀር ውጤቱ አንድ ወር ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ መቅረብ አለበት።

16. ከመሳሪያ ዕውቅና መጠየቂያ ማመልከቻ ጋር ሲቀርቡ ስለሚገባ ማስረጃዎችና ናሙና

- 1) ማናቸውም ማመልከቻ ከዚህ በታች በተዘረዘሩት መረጃዎች መደገፍ አለበት።
  - ሀ. የአቅራቢው የዕውቅና የምስክር ወረቀት እና የንግድ ፈቃድ የምሥክር ወረቀት ቅጂዎች፤
  - ለ. ዕውቅና የተጠየቀበት መሳሪያ ናሙና፤
  - ሐ. ዕውቅና የተጠየቀበት መሳሪያ የፕሮግራሙ መግለጫ እና የአወቃቀር ንድፍ ሰነዶች፤
  - መ. የመሳሪያው አጠቃቀም ማንዋል
- 2) ከዚህ በላይ የተዘረዘሩት መረጃዎች ከዕውቅና መጠየቂያ ማመልከቻው ጋር ተያይዘው ካልቀረቡ ማመልከቻው እንደቀረበ ተደርጎ አይወሰድም።

17. ስለአገልግሎት ማዕከል እና ሠራተኞች ግዴታ

- 1) አቅራቢው ወይም አገልግሎት **መስጠቱ** በውል የሚተሳሰፍበት ሰው ለሚያቀርባቸው መሳሪያዎች የጥገና እና የወቅታዊ ሰርቪስ አገልግሎት መስጠት የሚያስችለው በቦርዱ በሚገለጸው እና በአባሪ III በተሰገጸው መሠረት የተሟላ ማዕከል ሲኖረው ይገባል።
- 2) የጥገና ማዕከሉ መሳሪያ በሚጠገንበት ወይም በሚያድስበት ጊዜ ወይም ለሥራ በሚያዘጋጅበት እና በሚፈትሽበት ጊዜ ለመሳሪያው የተከናወነውን ሥራውን ያከናወነው ሠራተኛ የመሳሪያውን መሰደዎች በመጥቀስ በመዝገብ ማስፈር ይኖርበታል።
- 3) ማንኛውም አገልግሎት ሰጪ የመሳሪያ ጥገና ወይም የሰርቪስ አገልግሎት በወቅቱ ማከናወን ይኖርበታል። ለዚህ አገልግሎት የዋሰውን ጊዜ በዘርዘር መመዝገብና ማሳወቅም ይኖርበታል።

- 4) በጥገና ማዕከሉ ውስጥ ማንኛውንም ዓይነት ሌላ ተጓዳኝ የሆነ አገልግሎትም ሆነ ስያሜ ማከናወንና ከማዕከሉ ሠራተኞች ውጭ ሌሎች ሰዎች በማዕከሉ እንዲገኙ ማድረግ የተከሰከሰ ነው።

ክፍል አራት

የእውቅና ቦርድ አደረጃጀት ተግባርና ኃላፊነት

18. የቦርድ አደረጃጀት

- 1) የሚቋቋመው ቦርድ ቀጥሎ የተመሰከቱት አካላት የሚወከሉ አባላት ይኖራታል።
  - ሀ. የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን ተወካይ ሰብሳቢ፤
  - ለ. የጥራትና ደረጃዎች ባለሥልጣን ተወካይ፤
  - ሐ. የትራንስፖርት ሚ/ር ተወካይ፤
  - መ. የጭነት ደህንነት መከታተያና መመዘገቡዎ መሳሪያ ቴክኒክ ባለሙያ ቡድን ተወካይ፤
  - ሠ. የመንገድ ትራንስፖርት ባለሥልጣን ተወካይ፤
  - ረ. የጭነት ማመላለሻ ባለንብረቶች ተወካይ፤
- 2) ቦርዱ ፀሐፊ ይኖረዋል፤
- 3) ቦርዱ ተጠሪነቱ ለባለሥልጣኑ ሲሆን በዋና ዳይሬክተሩ የሚመደብ የጽ/ቤት ኃላፊና አስፈላጊ ሠራተኞች ይኖራታል።
- 4) የቦርዱ አባላት ለሚያከናውኑት ተግባር እንደአስፈላጊነቱ በዋና ዳይሬክተሩ አበል ሲወሰንላቸው የሚችል ሲሆን የሥራ ቅደታ ጊዜያቸው ሁለት ዓመት ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ የሚራዘም ይሆናል።

19. የቦርዱ ተግባርና ኃላፊነት

- 1) በዚህ መመሪያ መሠረት፤
  - ሀ. ለአቅራቢነት ዕውቅና ለማግኘት፤
  - ለ. የመሳሪያ ዕውቅና ለማግኘት የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን የመመረመርና፤
- 2) የመሳሪያ ዕውቅናና የአገልግሎት ሰጪነት ማዕከል ዕውቅና ለመስጠት በሚደረጉ የመሳሪያ ሙከራና የመስክ ጉብኝት የመገኘት፤

- 3) አስፈላጊ የሆኑ ማስረጃዎች የተሟሉ በሆነ ጊዜ ተገቢውን የውሳኔ ሀሳብ በአምስት የሥራ ቀናት ሰዎና ዳይሬክተሩ የማቅረብ ኃላፊነት፤
- 5) ስለመሳሪያ ዕውቅና በባለሥልጣኑ ድረ ገፅና ሚዲያ የሚተሳሰፉ መረጃዎችን መመርመርና ማፅደቅ፤
- 6) የመሳሪያውን ብቃት ከሚፈትሹ አካላት ጋር ባለሥልጣኑ ውስጥ እንዲገባና መሳሪያዎች እንዲፈተሹ የማድረግና በአጠቃላይ ቦርዱ ስላከናወናቸው ተግባራት በየስድስት ወሩ ሪፖርት ማቅረብ አለበት፡፡
- 7) ስለመሳሪያው ስለማደሻ ማዕከልና በመመሪያው ቦርዱ እንዲወስናቸው ወይም መስፈርት እንዲያወጣላቸው የተባሉትን ተግባራት ያከናውናል፡፡

20. የቦርዱ አሰራር ሥርዓት

- 1) የቦርዱ መደበኛ ስብሰባ በየአስራ አምስት ቀኑ ሲሆን እንደ አስፈላጊነቱ በቦርዱ ሰብሳቢ ተጨማሪ ስብሰባ ሲጠራ ይችላል፡፡
- 2) ከቦርዱ አባላት ከግማሽ በላይ ሲገኙ ምዕመተ ጉባኤው የተሟላ ይሆናል፡፡
- 3) የውሳኔ ድምፅ አሰጣጥ በአብላጫ ድምፅ የሚወሰን ሲሆን አኩል ድምፅ በሆነ ጊዜ ሰብሳቢው የደገፈው የውሳኔ ሀሳብ ይሆናል፡፡
- 4) ቦርዱ የውስጥ አሰራሩን በውስጥ ደንብ ሲወስን ይችላል፡፡

21. የቦርዱ ፀሐፊ /የጽ/ቤት ኃላፊ/ ኃላፊነት

የጽሕፈት ቤት ኃላፊ የቦርዱ ፀሐፊና የሰብሳቢው ተጠሪ ሲሆን የሚከተሉት ተግባርና ኃላፊነት ይኖሩታል፡፡

- ሀ) የቦርዱን ጽ/ቤት ይመራል፣ ያደራጃል፤
- ለ) ስቦርዱ የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን በሥርዓት መዝገቦ ይቀበላል፣ ይደዛል፣ ለውሳኔም ያቀርባል፡፡
- ሐ) የቦርዱን የስብሰባ አጀንዳዎች ከሰብሳቢው ጋር ያዘጋጃል፣ ያሳውቃል፣ ቃሰጉባኤ ይደዛል፡፡
- መ) ስለጽ/ቤቱ ሥራ ክንውን ሪፖርት በየሰዓት ወሩ ስቦርዱ ሰብሳቢ ያቀርባል፡፡
- ሠ) እንደአስፈላጊነቱ ከቦርዱና ከቦርዱ ሰብሳቢ የሚሰጡትን ሴሎች አግባብነት ያላቸው ተግባራት ያከናውናል፡፡

ክፍል አምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

26. የቁጥጥር ሥርዓቱ አፈፃፀም

መሳሪያዎችን በተሸከርካሪዎች ላይ ጥቅም ላይ ስለሲውሉበት ሁኔታ እና ስለቁጥጥር ተግባራት የገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን በሚያወጣው የተሰዩ የአፈፃፀም መመሪያ ይገሰዳል።

27. ግዴታን መተሳሰፍ የሚያስከትለው ኃላፊነት

በዚህ መመሪያ የተጣሉትን ግዴታዎችና ክልከላዎች በመተሳሰፍ የሚፈፀሙ ጥፋቶች በአዋጁ እና በአዋጁ አንቀጽ 107/2/ በሚወጣ መመሪያ መሠረት የሚወሰን ይሆናል።

28. ቅሬታ አቀራረብ

በዚህ መመሪያ መሠረት በባለሥልጣኑ አካላት የሚሰጡ አስተዳደራዊ ውሳኔዎች ላይ ቅሬታ የሚኖረው ማንኛውም ሰው በጉምሩክ አዋጅ ቁጥር 622/2001 አንቀጽ 87 እና አንቀጽ 107 ንዑስ አንቀጽ/3 መሠረት ሰባሰብጣኑ የአቤቱታ አጣሪ ቡድን እንደዚሁም ሰግብር ይግባኝ ጉባኤ ይግባኝ ሲያቀርብ ይችላል።

29 መመሪያው የሚፀናበት ጊዜ

ይህ መመሪያ በባለሥልጣኑ ዋና ዳይሬክተር ከተፈረመበት ቀን ጀምሮ ተፈፃሚ የሆነው።

አዲስ አበባ-----ቀን 2004 ዓ.ም

መሳኩ ፈንታ
የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለሥልጣን
ዋና ዳይሬክተር